Број 246 У Новом Саду у уторак 5. новембра 1902 Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељака и дана за празником.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Коме служе загребачки листови?

Загреб, 2. новембра 1902.

Вредно је да цењени читаоци сазнају, коме управо служе листови као што су „Хрватско Право“ и други па тога ради доносим превод из „Sisačkog glasa“ од 9 ов м. а 11 бр.

Тај лист је хрватски, и излази у Сиску сваке друге недеље. Главни стуб му је Др Грга Тушкан пар. посланик сисачки на загребачком сабору, а познати присташа слоге између Срба и Хрвата.

Ево шта тај доноси од недеље у своме 11. бр.

„Кошер Право“ (разуми „Хрватско Право“) и свој свому.

Ми смо у нашем листу након познатих демонстрација противу Срба у Загребу позвали листове, који се набацују „свој свому“ у Загребу, нека нам јаве код кога ћемо ми изван Загреба кад тамо дођемо, купити што нам треба од помодне робе. Нека нам огласе једног или више „тих наших“ трговаца са помодном робом у Загребу.

Да будемо објективни т ј. непристрасни позвали смо „Обзор,“ „Хрватску“ и „Кошер Право“. До данас ни један тај лист није нам јавио нити жељеног посла, нити имтрговца „нашег.“ Наравно нису јавити могли нити „Обзор“ нити „Хрвацка,“ али зато јавило се „Кошер Право“ од 30 пр. мј. Истина, нећемо рећи на наш позив, ну јавило се и то овако: „Занимива Конкуренција. У Загребу се општинство не може потужити, да има премало трговина помодне робе. Више дућана те врсти на ће се обиљем предмета, те је често тежак избор камо да се потрудим. Трговац г. Алберт Брукнер, (сигурно је Старчевићевац) који имаде такођер сличан дућан, обскрбио је своје складиште сваке врсте робом, те се у његовом дућану могу и т. д.“

За тим наставља: „Ну све оглашивање није уродило жељеним плодом (Бог зна каква му је роба — оп. сл.) па је г. Брукнер одлучио своје муштерије на други начин задовољити“. Приповеда коначно, ка ко ће онај, који купи робе за 20 круна добити бадава једну слику.

Прије него пређемо на саму ствар, споменућемо, како је глупа, како дрзовита ова реклама. Спомиње се, да све оглашивање није хаснило, дакле да је тому Брукнеру слабо ишао његов помодни посао а да му буде ишао боље, нуди слику ономе, који купи робе за 20 круна.

Другима речима, када требаш добру рубачу (кошуљу), дођи Брукнеру, он ће ти дати истина лошију робу, али и слику. „Košer Pravo“ могло је надодати: А кад требаш лијепу слику, иди К. Мосингеру, свијетлом сликару, он ће ти дати добре рубач (кошуље) и т. д. Кад то не би било жидовски, могли би рећи да је то више него американски.

Међу тим, то је нузгредно, а хтедосмо рећи само ово: Ми се тужимо, да у помодном раду не има ни једног нашег посла у Загребу, а ево „Košer Pravo“ се растапа од задовољства, колики је избор баш у тој врсти робе, па уз све то имаде код нас још људи, који вјерују, да „Košer Pravo“ ради за Хрвате.

Ни један од наших листова није се позивао на „свој к своме“ колико баш „Košer Pravo“. Свој свому, њему је Брукнер, Голдшмит, Ледерер, Бергер и т. д, ну ми држимо, да гђе су ови, да ту није добро за Хрвате, то су истина својта д-ра Јосифа Франка, али наша — хрватска ни када. Нитко више не осуђује држање Срба код нас, но ми, нитко више не жали њихов поступак, него ми, ну били Срби онакови или овакови, особито у социалном животу, они су наши, а ми њихови.

Међу нама и њима има најсветијих осећаја; родбинства, кумства, пријатељства и т. д., а ми би молили „Košer Pravo“, нека нам каже, где имаде онакових осећаја међу нама и њихови Ајтелеси, Јајтелеси, Ергери, Бергери и т. д. Срби у Загребу сметали су Чивутима и отуд она силна хајка на њих, па је с тога била само згодна прилика оно, што се догодило.

Брига Жидове за нас и за Србе, они се брину за се, није „Košer Pravo“ викало јер му је стало до Хрвата, него, јер му је стало до његових Палестинаца. Није хаснило, каже, оглашивање код Брукнера, а бити ће тога и више. Завршујући, упозорујемо наш свијет на ово, нека види и зна, ко је „Košer Pravu“ „свој свому“.

Овако пише хрватски „Сисачки Гласник“. Ми смо одавна знали кому управо служи др. Јосиф Франк и његово „Хрватско Право“, но ето и нова доказа, и то из редова самих Хрвата.

Неимаре.

Нови Сад, 4 новембра.

Католици и реформати. Било је у „Застави“, како је барон Банфи жестоко напао, што католичка вероисповед има у Угарској првенство. Међу многим другим примерима навео је, да кад се освештава каква државна установа или застава, онда католичко свештенство и епископи обављају тај чин. Друге су вероисповести запостављене. Или где год обављају тај чин и свештеници других вероисповести, одande се католици повлаче.

Сад је била скупштина ердељских католика, те је њихов епископ одговорио на то. Он рече: „Нисам учествовао при освећењу заставе у Клужу, не зато, што нисам лично поштовао свештенике других вероисповести, него ми забрањује моја вера, да с њима заједнички обављам црквене дужности. А ја ћу пре захвалити, но што ћу се огрешити о прописе моје вере“.

Реформатски листови жестоко су устали против овог. „Мађар Со“ вели: Оно што се тражило од епископа Мајлата, било је дело домољубља. А он је рекао, да католичка вероисповест забрањује то, да се она не може довести у склад са целином, са државним јединством. . .

Ово износимо, да се види, како се из-

ПОЛИСТАК.

КОСТУРНИЦА.

Едмонд је у току времена осиромашио. Кад је постао пунолетним, наследио је 120 хиљада франака, и с тиме отишао у Париз са острва Мартиника.

Куда се дело толико имање, могли би причати благајници разних елегантних клубова, гостионичари првих гостионица, и карташнице које су упропастиле толике породице.

Едмонд је касно схватио да иде у пропаст. Али да се повуче из друштва, да напусти картање док бој не доврши, једва да је и помишљао.

Спустио је у своју благајницу уз незнатан остатак имања и добро напуњен револвер.

— Ја сам већ себи спремио револвер, и знам шта ћу урадити! говорио би Едмонд.

И једно јутро не нађе у каси ништа друго осим револвера. Хтеде се спремити за смрт. Продао је што је скупоценије имао, да би могао подмирити најпрече дугове.

У том помисли на нешто.

— Да ми је своја костурница! рече у себи Едмонд и приђе прозору.

На пољу је падала киша. Киша је музла и раскаљало се на сву меру.

Од заједничког гроба Едмонд се уплашио. Хтео је да после безбрижног живота, безбрижно и да умре.

Једнога јутра отишао је из четврти у којој је становао. Отишао је да се прикаже чувеном подузимачу жељезница, не би ли га као доброг цртача узео у писарницу.

Навикнут да просипа злато, наједном је познао вредност новца. Сваке недеље уштедио је десет франака од своје службе.

Ко га је видео где ујутру рано први долази у канцеларију а касно увече последњи одлази, ни снивао не би, да тај млади човек ради за свој гроб.

Напослетку са уштеђеним новцем могао је закупити на гробљу место за костурницу. То му је био сретан дан, јер тај комад земље учиниће крај његовом страдању.

Међутим, газда му је повисио плату. Добар човек није мислио, да му тиме скраћује живот.

Едмонд је двапут недељно ишао да види онај кутак на гробљу, који је постао његовим имањем. Тамо је дао ископати гроб, а сам је израдио натпис на простом споменику, за који се опет обвезао да га месечно отплаћује.

У раду брзо пролази време. Костурница је била брзо готова, а Едмонду је остало да плати још једну месечну рату, па је могао бити сахрањен у својој рођеној костурници.

За све време док је одлазио на гробље, сусретао се Едмонд често с неком младом девојком, која је носила цвеће на гроб своје матере.

У извесно време набрала му је девојка свежан цвећа, који је он својеручно положио на свој гроб.

Кад је већ заказао дан својег укопа, опростио се с девојком.

— Па зашто одлазите, господине? Како можете оставити онога, којег ту оплакујете? рече му девојка.

— Ја не оплакујем овде никога, одговори Едмонд.

— Па шта радите онда на гробљу?

— Удешавам гроб, који сам за себе спремио.

— То је необична мисао! Често сам пожелела леп гроб за своју матер, која овде лежи, али никад нисам помислила на свој гроб!

— Презирете ли ме госпођице? рече Едмонд.

— Ваш умишљај о самоубијству је бапски и себичан! рече му девојка. »Тако млад и образован човек, да мисли како ће доћи себи главе!«

Неколико дана после тога, био је гроб девојчине матере отворен, мати незнане девојке узета из њега и пренесена у Едмондову костурницу.

Место укопа славио је Едмонд свадбу с девојком с гробља.

Једног дана сретне га негдашњи пријатељ:

— Драги Едмонде, шта је то с тобом? Од кад те већ тражим. Дужан сам ти 50 хиљада франака од наше последње ноћне партије!

— Давно сам већ прежалио те новце. Знао сам да си у невољи.

— Никако, наследио сам знатно имање и као частан човек хоћу да се с тобом намирим. Дај ми твоју адресу, молим те, да би ти могао послати новце!

Још тог вечера примио је Едмонд 50 хиљада франака.

Тада Едмонд рече жени:

— Узми новце и купи негде кућу с вртом, да би могли у миру проживети. Нећу ништа да задржим од тог новца. . .

С ческог. —ха—

међу католика и протестаната све јаче заоштрава ствар.

Нови Сад, 4. новембра.

Где су 600 милиона? Познато је, да је код нас од 15 година овамо толико подигнута пореза, да је сваке године било великог сувишка. Тај сувишак је данас близу 600 милиона круна. Зато је и осиромашило толико становништво. Извући из народа 600 милиона круна, то није маленкост. С тим милионима могао би народ да ради и да их корисно улаже у своје послове.

Питање је, зашто се чува овај новац На то нема тачна одговора, али се узима, да се тај новац чува за случај рата. А то ће и бити, јер и ако има држава близу 600 милиона залишних, ипак је решио сабор, да се узајме 200 милиона на разне градње. То је велики губитак по државу. Јер држава ће на тих 200 милиона платити многу већу камату, но што ће примати камате од исте своте, коју она даје у зајам.

Друго је питање: где су тих 600 милиона што их чува држава. Из рачуна се види, да су уложени у разне велике трговачке новчане заводе. Код Аустро Угарске банке леже 204 милиона, а ван тих других 70 милиона. Ротшилдова конзорција, „Општа мађарска кредитна банка добила је у зајам 45 милиона, а тако исто и друге банке којима су на челу Чивути, или бар владини угледни људи.

Држава узајмљује скупље новац са друге стране, а даје свој јефтиније банкама. Држава добија 3% од својих улога. И док тај новац из тих великих банака дође до малог трговца, обртника, ратара, ти људи морају да плаћају 7 па често и 10 процената. Види се, ко ту поједе хасну.

Један престолнички лист је израчунао шта је уложено од целе те своте у аграрну банку, и друге заводе, из којих добија економ или ратар непосредно новаца. Свега ни 17 милиона круна. И то је у истини занимљиво. И овде се види, да се земљорадња запушта, на штету меркантилизма који је у јеврејским рукама.

Данас више неће остајати сувишка. Јер је већ лане било мањка. Народ осиромашио, па не може да даде држави у оној мери, у којој расту државни расходи.. Оних 600 милиона ће полако и без рата отићи, одакле су дошли. Јер неће моћи за дуго бити, да држава склапа скупе зајмове, а даде свој новац јефтиније. И да уз то тај државни фонд не служи на подизање привредне снаге народа, него у првом реду на богаћење појединих шпекуната.

Ово је заиста наопака политика. И нема сумње, да ће се наћи посланик, који ће при буџетској расправи изнети ову ствар пред сабор. А разговор о њој биће без сумње веома занимљив.

Прилике у Србији.

Београд, 3. новембра.

Ситуација је врло мутна и нико не зна шта ће се десити. Сви су уверени и сигурни само у томе да овако остати не може. Да би се уверили како је код нас све смушено, најбоље ће бити да вам изнесем шта поједини листови пишу о данашњем стању.

*

„Мале Новине“ у своме чланку „Ситуација“ доносе ово:

„Али ту баш као да не влада пуна увереност и поуздање. Искупљени посланици као да су у некој пометњи и недоумици, као да се нешто шчиљавају и сумњају. Многи се вајкају, врте главом, мрште се и веле:

„Овако неваља; овако се не може даље; треба имати јачу владу; треба изаћи на чистину!“...

Међутим, баш ту је ствар врло проста.

Сви они посланици, који су се као представници фузије кандидовали и такви били изабрани — морално су обавезни да буду за фузију и сад и да је до краја бране.

Али многи веле, да се народно мишљење од тих избора па до сада изменило. При изборима народ је био за фузију, али сад већ више није за њу!“

* * *

„Двадесети Век“ пише у чланку „Дајте чисту ситуацију“ ово:

„У место да се састанком Народне Скупштине разбистрила ситуација она се све више замућује и заплеће. То је управо оно, што се по најмање очекивало од скупштине, односно од посланика фузионашке већине.

По целокупном њином држању радикала из фузије види се, да би они хтели да кидају с фузијом и да, према томе, немају ни најмање воље да г. Велимировићев кабинет подрже и са њиме раде. Али је жалосно што то та господа неће да кажу кратко и отворено, него прибегавају околишним путевима, који муте ситуацију и изазивају застој у пословима.

„Београдске Новости“ доносе ово:

Нема седнице. Народна скупштина данас није имала седнице, а не зна се ни када ће је бити. Изгледа, или да ће њу влада растерати, или она владу. За дан два знаће се о свему.

* * *

„Штампа“ у чланку: „Из клуба радикалне већине“ доносе ово:

Синоћ су радикални посланици из већине скупштинске држали прву седницу. Присуствовали су и министри радикали, који су објаснили свој долазак на владу. Посланици су протестовали што се радикали министри у данашњем кабинету нису много осврталн ко ће им доћи у друштво, и желели су знати, како је и због чега г. генерал Милован Павловић постао министар војни. Том приликом су посланици пребацивали министрима, да не показују никакве самосталности, нити воде обзира о политичким расположењима људи, који треба да их помажу.

Клуб је одредио једно изасланство, које ће министра председника упознати са расположењем клуба, пошто он ту није био.

* * *

„Београдске Новине“ доносе ово:

Аудијенција. Г. Вукашин Ј. Петровић, министар у пензији, имао је част и јуче бити примљен у аудијенцију код Њ. В. Краља.

Зајам. Како смо из поуздана извора сазнали, по последњим извештајима који су стигли из Париза, ствар са зајмом стоји веома повољно.

Народна Скупштина. Народна Скупштина данас није имала састанак. Изгледа, да ће се редовни рад продужити у понедељак.

Др. Владан Ђорђевић. Владини кругови уверавају, да су вести о доласку д-ра Владана Ђорђевића неистинити.

Радикални клуб. Синоћ су код „Касине“ држали састанак фузионисани радикали. На састанку је већано и положају, који ће радикали заузети према влади. Састанак је свршен изјавом поверења влади, с тим, да влада изнесе програм свога рада. Како већање о томе није ипак коначно свршено, то ће се и данас по подне у 5 часова одржати и друга седница код „Касине“.

Самостални радикали. Синоћ је група самосталних радикала имала састанак у уредништву „Одјека“.

* * *

„Мали Журнал“ доноси ово:

Поново примљен. Г. Вукашин Петровић, бивши министар, био је јуче пре подне опет примљен у аудијенцију код Њ. В. Краља.

И опет мисије. Настало је неко тајанствено доба да једнако све ничу некакве мисије! Ако овако потраје, тешко да ће се наћи који човек без мисије.

Ето, некакву мисију повероваше чак и генералу Франасовићу, бар тако круже гласови. И он је био у Бечу да је изврши и вратио се, те вели да ће опет ићи како би започето дело могао да доврши.

Ми не знамо, не можемо да тврдимо, али на јако се говори као да је он ишао да се споразуме с Владаном и да га наговори да дође у Србију.

Буди Бог с нама, шта све још неће бити. Иду да зову Владана, а не знају да ће он и без тога позива сам доћи, само, као добар практичар, чека „време.“ И они га још зову.

Војска у приправности. Од два дана сва војска што се налази у Београду у приправности је.

Биће поверен. Мисли се, да ће нови кабинет бити поверен Вукашину.

Нов фузионаш. Чује се, да је г. Вукашин Петровић пресалдумио у фузионаше и да ће он заузети портфељ министра финансија. Елем лепо десно, па ће се опет морати почети по старом. Опет ће г. Вукашин доћи да уреди српске финансије.

Ако се ово обистини, онда можемо „честитати“ фузији на овом новом њиховом члану а такође и взади.

Бити или не бити. Најзад је куцнуо час да се и са фузијом раскрсти. Међу посланицима се породила мисао, да се једном за свагда пречисти питање, да ли фузија и даље да остане у снази или да се с њоме кида.

Судећи према расположењу посланика, слободно се може рећи да ће се фузија распрснути, јер су одржавању њеном многи противни.

* * *

„Српска Застава“ доноси ово:

Зашто је пропао зајам? Ми смо већ казали да је зајам пропао не толико због унутрашњег стања у Србији, колико због промене фронта у спољној политици Сада се та наша вест обистинила. „Temps“ је донео телеграм да неке политичке препреке стоје на путу реализацији зајма. Те препреке покушао је да уклони г. Миша Вујић. Он је ишао г. Лубеу, председнику републике, да му објасни односе између Србије и Русије. Али је тамо примљен веома хладно. Шта ће сад да се ради, то ћемо ускоро видети. Али се ми надамо да ће гениална памет барона Милића пронаћи неким волшебним начином зајам, који је Србији тако потребан.

* * *

„Народни Лист“ доноси у чланку „Фузија на умору“ ово:

Многи бивши радикали, а сада фузионаши, увидели су своју велику и крупну погрешку, коју су учинили ступањем у фузију, па су сад и они утврдо решени да кидају са истом.

На јучерашњој конференцији фузионалних радикала, која је одржана у хотелу Касини, пало је доста крупних и оштрих речи. Има један део посланика који је отворено изашао противу фузије. Други део ћути и подбада ове прве, а трећи опет излази и ради свима силама да се фузија одржи. У ову трећу категорију спадају чиновници, којима се ни по коју цену не оставља посланички мандат, а због чега, то није тешко погодити.

Ми и данас велимо, да влада може имати већину, али ће та већина бити сигурна као врбов клин, Влада ће пасти на питању, о коме није ни мислила.

*

Био у двору. И јуче је г. Вукашин Петровић био дуже времена у двору. Сазнали смо из поузданог извора да г. Петровић неће ући у нови кабинет.

Није зват. Владини кругови тврде да Владан Ђорђевић није позиван и уједно тврде, како је он написао некакав шкандалозан чланак у једном бечком листу, који га је јако компромитовао.

Још се ништа позитивно незна да ли ће кабинет Пере Велимировића ових дана одступити, као и ко ће доћи на управу, то још нико не зна, јер има и сувише комбинација и исте се сваког часа мењају. Ми мислимо да данашња влада не може радити са данашњом скупштином, јер ће је обалити првом згодном приликом, па ма то било и на најмањем питању.

* * *

„Мали Журнал“ доноси ово:

Вукашин код краља. Г. Вукашин Петровић, бив. министар и члан последњег Владановог кабинета, имао је част да буде примљен у подужу аудијенцију, која је трајала јуче по подне од 4 па скоро до 6 часова.

Долази Владан! Од јуче је отпочео по вароши да кружи глас како у Београд долази др. Владан по нарочитом позиву некојих својих пријатеља.

Његовом се доласку приписује велики политички значај и доводи се у везу са министарском променом, која је већ на прагу.

Тако гласови. Што се пак нас тиче, можемо рећи да овакве гласове могу да протурају, и одржавају оне сићушне душице и полтрони, који би тиме да заплаше свет и покажу како у Србији све може да буде, па и то, а уједно да испоље како ни ова влада није баш тако велико зло као што се мисли, јер може и горе бити!

Уређење финансија. За уређење наших финансија мисле да позову признате стране финансијере, те да се опростимо овога хаоса.

Буди Бог с нама!

Од зајма ништа. Како који дан са зајмом све горе, те и нема изгледа да ће се моћи што учинити. Али све до сада и које како је било. Одржаване су наде да ће се моћи ма што год учинити, те се нагна др. Миша Вујић да оде до Париза. И он је отишао и са њиме одоше и неколико хиљада динара, а Бог светa зна колико ће још отићи.

Али сада и сам др. Миша изгубио је сваку наду

на зајам, јер је и код самог Лубеа могао да види да је све наше напрезање узалудно и да се неће дозволити котирање обавезница у Паризу а то је таман толико као да од зајма неће бити ништа.

Ми знамо да ово неће годити нашим фузионашима и да ће подићи и дрвље и камење, као да је ово тобож лаж, али ми ћемо трпељево сачекати повратак Вујићев, када ће се и потврдити наше тврђење да од зајма неће бити ништа.

Политички преглед.

О повећању војне силе. Једва једном да су изнесени тачни подаци, колико ће Угарска више војника да даде. По предлогу, који ће влада да поднесе сабору, ствар се у овоме састоји: Број заједничке војске износио је до сада 103.100 војника, тај се број има подићи сада на 125.000. У угарско домобранство увршћивано је до сада 12.500 војника од сада ће бити 15.500. Осим тога повећаће се и погранична стража и то са 2000 људи више. Из заједничке војске до сад је Угарска давала 42.711 регрута, од сад би имала да даје 53.438. Заједно са домобранством врбовано је у Угарској сваке године 55.211 а сада би се врбовало 70.000 регрута. Из овога се дакле види, да би по том предлогу Угарска велике жртве имала да принесе у крви до 40.000 људи више а и онако већ превелики војни и материјални терети њени повећали би се још за једну четвртину. Истина, вели се, да би увођењем двогодишње службе ови крвни и материјални терети били ублажени. Но та ствар још није решена, тражи се претходно да се испуне велика потребна средства за то, те би то лако могло остати само лепо обећање. А према огромним жртвама и то би слаба олакшица била.

Изјава о мађедонском питању са српске стране. Симић, шеф министарства спољашњих послова, у једном разговору рекао је у главном о мађедонском питању ово:

Истина, изгледа, да између Срба и Бугара постоји непријатељство, али зато се Срби нигда неће сложити са Грцима против Бугара. Међу тим сва три народа треба да избегавају сваку распру и да сложно траже реформе за Мађедонију, које треба да се спроведу по берлинском уговору. Тек кад се Мађедонија спасе, долазе њихова повесничка права, која су неурачунљива. Сва три народа су у разно доба тамо владала, а осим тога међу тамошњим словенским становништом нема велике разлике. Ако Срби завладају Мађедонијом, то ће ти становници бити Срби, а ако завладају Бугари, то ће ти становници бити Бугари.

За тим је прешао на програм Сарафова, који тражи автономију за Мађедонију, или бар примену XXIII. чл. берлинског уговора. Ово се допада и становницима у Мађедонији. Симић вели да је Србија спремна за сваки случај и да може тамо бацити 200 000 добро наоружаних људи, са добро извежбаним и спремним официрима. Ми све ово, рече Симић, морамо чинити, јер пратимо рад осталих у Мађедонији.

Црногорски кнез и надбискуп Милиновић. Мостарски „Освит“ пише на уводном месту: „Са врло поуздане стране дознајемо, да је прелом између кнеза Николе и надбискупа Милиновића барскога и „примаса Сервие“ готов. Кнез је напросто одказао надбискупу Милиновићу даљну службу у својој кнежевини, а тако и тајнику надбискупову фра Методу Радићу. Милиновићев тајник враћа се већ концем децембра у своју рододржаву у Далмацију, а Милиновићу је кнез дао рок до нове године. Узрок овоме прелому јест тај, што се је у афери светојеронимског завода у Риму надбискуп Милиновић у првом почетку противио Војноничеву предлогу на свету Столицу. Премда је касније Милиновић подписао захтеве црногорске, то кнезу Војновићу и кнезу Николи није било доста, јер су увидели, да је у надбискупу Милиновићу још искра хрватског осећаја макар и пригушена и да није посве убио своје хрватско мишљење. То га је код кнеза осумњичило и кнез се одлучио, да га се посвему реши. С друге стране краљица Јелена тражила је од свога оца јамчевину подпоре од стране Италије, да се надбискупом учини један Талијан, јер талијанска влада види у надбискупу Милиновићу пропагатора панславизма. И то је потакло кнеза, да одкаже даљну службу надбискупу Милиновићу.“ — Колико је истинита ова вест макар у главноме треба још да се покаже.

Вести из места и са стране

Позив на претплату. 1. новембра о. г отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем октобра истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец новембар обновити. како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Администрација „Заставе“.

Стогодишњица једне цркве. Дана 8. (21.) новембра 1902. навршује се равно 100 година, од како је сазидана света српска православна црква у Илоку, те ће се тога дана по закључку црквеног одбора одржати свечана прослава. Програм прославе: 1. У 9 сати свечана служба Божја са благодарењем. 2. У 1 сат по подне заједнички ручак (од особе 2 круне). 3. У 2 сата резање свечарског колача. 4. У 3 сата концерат који приређује српско православно црквено певачко друштво „Гусле“ у Илоку. Прославу приређује црквени одбор илочке опћине.

Пуцњава у палати француске коморе. Комора је 13. о. м. држала своју седницу, а за то време је избачено из револвера више метака. Посланици су полетели са својих места у предсобље од куда се пуцање чуло. Тамо се нашао један човек у униформи нижега официра и са револвером у руци. Није бегао, а није се ни противио кад су хтели да га разоружају и притворе. Рекао је, да су метци намењени били реакционарима због којих је он морао 13 дана служити. Но после се видело да је јадник померио памећу.

Нов лист у Србији. Од 1. децембра о. г. почеће у Београду излазити нов лист и зваће се „Народна војска.“ Лист ће излазити два пута недељно уз сарадњу неколико даровитих српских официра, који желе да се српска војска из основе реформише. Још се вели, да ће се програм листа тек објавити за који дан.

Атентат на белгијског краља. Неки Рубино који се издаје за анархисту испалио је на белгијског краља три револверска метка. Када се овај враћао из цркве са парастоса умрлој краљици. Краљ је ишао на коли са још тројицом, но нико није рањен.

Код Толстоја. Париски „Тан“ доноси опис једне посете свог сарадника Пола Бојеа код Толстоја у Јаској Пољани, у месецу септембру Пред сам Французов долазак одржали су лекари конзултацију и саопштили Толстоју, да ове зиме не мора посетити Крим, већ да може мирно остати код куће. Само су му најстроже забранили да иде у Москву, јер му ту досађују силне посете. Толстој је с Бојеом разговарао о маневрима у Курску и правио је духовите досетке о великом кнезу Сергију, кога је ђенерал Куропаткин потукао као команданта јужне војске, па чак и заробио. О једном сроднику, који се одао војничком животу, изразио се Толстој врло непопољно. „Ваља имати на уму да је тај човек богат, па ипак остаје веран таквом позиву. Томе ће бити разлог драж униформе; полицајци таквом човеку салутирају и ословљавају га са ваше благородије! У Москви ме је једном један кондуктер песницама и ногама угурао у вагон треће класе и викнуо ми: „Марш! Торњај се тамо, старкељо!“ Да сам био пуковник, он би се понашао друкчије.“ — Повела се реч о некој социјалистичкој књизи, и Толстој се тада изразио о социјализму. „Социјалисте ме,“ рече он, „занимају кад видим како хоће да предвиде будућност. Чујем да ће „трустови“ створити средства продукције социјализму! Могућно је, али није извесно. Ја лично гледам у „трустовима“ опасност, повратак у стање, које ће бити равно данашњем. Ја знам само за једну друштвену реформу, а та је, да се олакша невоља, где је има, а сваки зна најбоље, где га чизма тишти. У Русији немају сељаци земље — дајте им земљу, која им је толико потребна.“ По том је Толстој говорио какве књиге ваља давати деци на читање, а за тим о културној борби у Француској.

Управни Одбор Матице Српске имао је у четвртак 26. октобра (7. XI.) о. г. своју редову седницу под председништвом А. Хаџића председника друштвеног. Према наредби Министарства просвете шаљу се рачуни фонда Гавре Романовића и нека основна писма у препису. — Узимају се на знање и даљи поступак одговори Књижевног Одбора, књиговодства и библиотекарства Матице Српске на приговоре рачунских суперревизора скупштинских. — Књиговодство јавља о зготовљеним рачунима фонда Саве Текелије; према томе има се умолити Саборски Одбор, да прими све те рачуне. — Благајница јавља, да је примила оставину Стевана Стојановића из Ердевика и да је увела нове књиге за ту задужбину. — Послана су Министарству разјашњења на примедбе на рачуне неких фондова. — Узима се на знање, да је каса изненада сконтрована и да је све у реду нађено. — Од Књижаре Браће М. Поповића одкупљују се Књиге за народ, које су некад излазиле у њиховом издању. — Дају се књиге неким сиромашним општинама, наиме за Србе Американце. Издано је неколико хиљада круна на хипотекарној сигурности.

Брзојави „Застави.“

Стигли 4. новембра.

Будимпешта. У сабору говорио Ковачевић (Хрват.) Изјављује влади поверење. Уверава о наклоности Хрвата према Мађарима. Година 1848. рђаво се сваћа. Оно је чинила бечка камерила. Јелачић је водио рат против Мађара са аустријском војском, коју је врбовао у Хрватској. (Вика: Зашто славите Јелачића као народног јунака?!) Усваја индемнитет. За овим је говорио Вереш против индемнитета.

Сарајево. Вест да су ухапшени бивши чланови мухамеданске депутације изазвала је велико чуђење. То је бесмишљена бајка. (Да ли то да су затворене вође мухамеданске. Ил оно: да је ухапшено њихово изазвало велико чуђење Пр. у. „З“)

Брисел. Атентатор Рубини прави се равнодушним, но пита каква га казна може постићи како није нико рањен, немогу га смрћу казнити. У изгледу је ухапшење неколицине анархиста.

Беч. Краљ се повукао у Шенбрун и тамо пази на своје здравље.

Трговина.

НОВИ САД, 4. новембра 1902. г. Пшеница праве квалитете нова 7 фор. ——45 н. Пшеница средња 7 ф. 20—30 н. Пшеница лакша роба 7 ф. ——— н. Наполица 6 ф. 50—80 н. Јечам 5 ф. 60—80 н. Зоб 6 ф. ——— н. Кукуруз у зрну стари 6 ф. 30—40 н. у зрну нови 4 ф. 60—5 ф. у клипу 3 ф. 20—30 н.

Маст 66 фор. Сланина сува 66 фор. дебела пасена 66 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	39—40 нов.	живе мере
„ средњи . .	36—38 нов.	
„ лаки . . .	34—35 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	34—38 нов. по клгр.
Јагњци	——— по пару фор.
Овци .	8—16 по пару фор.

Званичне белешке будимпештанске берзе.

3. новембра (16. новембра.)

Поред живље понуде и боље прође цена је скочила. Продато је на 45.000 метарских центи.

Пшеница банатска, нова, каквоћа по хектолитру од 76 до 79 цене од 50 килограма од 7 кр. 30 пот. до 7 кр. 80 п. потиска нова, каквоћа по хектолитру од 78 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 60 пот. до 8 кр. 10 п.; јештанска, нова, каквоћа по хект. од 76 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 60 пот. до 8 кр. 05 п.; бачка, квк. по хкл. од 76 до 78, цена од 50 кр. од 7 кр. 55 п. до 7 кр. 85 п. Све на три месеца.

Раж, нова цена од 50 кгр. од 6 кр. 30 п. до 6 кр. 65 пот

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 50 п. до 5 кр. 90 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 6 кр. 60 п. до 6 кр. 70 п.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 6 кр. 15 п. до 6 кр. 25 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 10 кр. — пот. до 10 кр. 50 пот.

Проја, од 5 кр. 80 п. до 6 кр. — п.

Маст, 50 кгр. 65 кр. 50 п. до 66 кр. — п.

Сланина, 50 кгр. 54 кр. — п. до 54 к. 50 п.; сушена 56 кр. — пот. до 56 кр. 50 п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 12 кр. — п. до 18 кр. — п.; славонски пекмез 50 кгр. 16 кр. 25 п. до 16 кр. 50 п. српски пекмез 14 кр. 25 п. до 14 кр. 75 п.

Терминска продаја (шлусови).

Жито за април 1903.	7·50—7·51
Раж за април 1903.	6·52—6·53
Зоб за април 1903.	6·36—6·37
Кукуруз за мај 1903.	5·75 - 5·77

Јавна благодарност.

Пречасни господин Тривун Влашић парох сенћански наш син овдашњи и по племенитости срца свога изволео је поклонити св. нашој цркви врло лепу и скупоцену петохлебницу.

На племениту дару његову а по овлаштењу црк. одбора кличем му искрено живео много и сретно и хвала!

У Ст Кањижи 1. новембра 1902. г.

Милан Лунговић
председник црк. школ. општине.

765

Јавна благодарност.

Тужним срцем и ојађене душе јављамо свима сродницима и пријатељима, да је наш нигда неизаборављени јединац син, односно супруг и отац

Др. МИТА САВИЋ
адвокат у Ади

после кратке но мучне болести 12. о. м. преминуо, а сутра дан, 13. о. м. овде сахрањен.

Овим тужним поводом сматрамо за своју дужност, да благодаримо свештеницима и учитељу аћанском који опојаше мртво тело нашег милог покојника; затим: г. председнику срп. црк. општине и члановима црквене скупштине, који корпоративно испратише земне остатке покојникове до вечне му куће. Исто тако нека приме нашу благодарност и сви други, који су својим присуством на погребу овај увеличали, а нама донекле ублажили тешку жалост.

У Ади, 3. (16.) новембра 1902. 767

Олга Савић рођ. Гајчиновић супруга, **Емилија** и **Александар Савић** деца, **Тодор Савић** отац.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Гавре Ј. Полита

У НОВОМ САДУ

треба једног старијег и једног млађег помоћника. Захтева се да су добри продавци, знање српског, мађарског и немачког језика.

771 1—3

А. 1251/879. из 1902.

СТЕЧАЈ.

На основу решења овог епархијског административног одбора од данашњега дана под бројем горњим расписује се стечај ради привременог попуњења места епархијског бележника темишварске епархије с годишњом платом од 1200 круна и епархијског фискала са годишњом платом од 600 круна, на терет благајнице срп. нар. црквених фондова и заклада; даље, ради привременог попуњења места епархијског подбележника, као помоћника бележнику, с платом од 1200 круна; ревизора рачуна, с платом од 1200 круна и протоколисте, уједно и архивара и експедитора, с платом од 720 круна последње тројице на терет благајнице епарх. фонда.

Од компетената се уз посебну способност, нарочито иште потпуно знање мађарског и немачког језика, а молбенице ваља поднети овом епарх. адм. одбору до 24. новембра (7. децембра) о. г.

Из седнице епарх. адм. одбора, држане у Темишвару 23. окт. (5. нов) 1902.

768 1—3 **Председништво.**

100 КОМАДА
од 2—3 године матори

СВИЊА ИЗ ЖИРА

угојених, имају на продају Милован Лукачић и Макса Живковић у Кленку железничка станица. 770 1—3

ВРЛО ЈЕФТИНЕ ЦИПЕЛЕ!

4 ПАРА КОЖНИХ ЦИПЕЛА ЗА 5 КР. 25 П.

Продају се због нагомиланог стовариштa док траје по нечувено јефтиној цени. **1 пар за господу, 1 пар за госпође, 1 пар за девојке, 1 пар за децу,** — сва 4 пара јесу од доброг квалитета, елегантне, трајне и лаке, најновије фазоне, најбољи фабрикат и коштају само **5 кр. 25 п.** При поруџби треба тачно означити дужину. Разашиљање per Nachnahme од

Karlsbader Schuh-Export-Haus
A. Gelb, Krakau № 40/115.

Што се не допада измењујем или враћам новац. 762 1—1

ТРГОВИНА МЈЕШОВИТЕ РОБЕ

ЉУБОМИРА ЈОВАНОВИЋА

→ у ДАРУВАРУ ←

потребује једног помоћника, који је вичан струци мануфактуре, кратке и биеле робе; мора да зна мађарски и њемачки, а уз то мора имати добре препоруке. Ступити може одма. 769 1—3

ОБЈАВА.

Од 15. новембра о. г. налази се моја

адвокатска канцеларија

у кући гђе Марије Јовановићке у ћурчијској улици бр. 11. преко пута од саборне цркве.

Др. Бранко Илијић,
адвокат.

1—3

ДИРЕКЦИЈА КРАЉ. УГАР. ПОВЛАШЋЕНЕ РАЗРЕДНЕ ЛУТРИЈЕ
морала је у XI. колу због велике тражње повисити број лозова!

110.000 ЛОЗОВА 55.000 ДОБИТАКА

свака други лоз мора се са добитком вући.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК У СРЕТНОМ СЛУЧАЈУ

1,000.000 Круна, а премија **600.000** Круна

Многи играчи из моје главне колектуре постигли су лепе добитке.

Цена са I. разред $^1/_8$ Кр. 1.50 — $^1/_4$ Кр. 3.— — $^1/_2$ Кр. 6.— и цели лоз Кр. 12. 691 21—26

Ко жели може лоз купити у главној колектури банкарске и мењачке радње **Мирослава Спанћа** у Митровици Сремској.

Треба покушати срећу!

Већ су се многи, који су код нас купили срећку, усрећили.

Највећег изгледа на добитак има наша краљ. угарска класна лутрија. Од **110.000** срећака извући ће се **55.000** са новчаним добитцима.

НАЈВЕЋИ ДОБИТАК ЕВЕНТУАЛНО

1,000.000 КРУНА.

1 премија 600.000, 1 добитак од 400.000, 200.000, 2 по 100.000, 1 од 90.000, 2 по 80.000, 1 по 70.000. 2 по 60.000, 1 од 50.000, 40.000 5 по 30.000, 3 по 25.000, 8 по 20.000, 8 по 15·000, 36 по 10.000, 67 по 5.000, 3 по 3.000, 437 по 2.000, 803 по 1.000, 1528 по 500, 140 по 300, 34450 по 200, 4850 по 170, 4850 по 130, 100 по 100, 4350 по 80, 3350 по 40. У свему:

14,459.000 Круна, словом четрнаест милијуна 459.000 Круна.

GLÜCKSKALENDER.

Jänner		Feber		März		April		Mai		Juni		Juli		August		September		October		November		Dezember	
D 1	9796	F 1	85553	F 1	92702	M 1	4074	M 1	4086	S 1	17328	M 1	17346	D 1	36461	S 1	38911	D 1	38944	F 1	95395	S 1	109602
M 2	65675	S 2	26277	S 2	3669	D 2	10464	D 2	12301	S 2	35347	D 2	35363	F 2	38259	M 2	51367	M 2	51388	S 2	96434	M 2	109622
D 3	25825	S 3	38151	S 3	8623	M 3	32718	F 3	35315	M 3	38223	M 3	38235	S 3	48558	D 3	53747	D 3	56301	S 3	96504	D 3	109917
F 4	37423	M 4	42264	M 4	26297	D 4	38191	S 4	38196	D 4	48032	D 4	48059	S 4	53707	M 4	64467	F 4	64475	M 4	96610	M 4	109603
S 5	38969	D 5	51634	D 5	38181	F 5	44398	S 5	46399	M 5	52568	F 5	53090	M 5	64465	D 5	66003	S 5	66009	D 5	96621	D 5	109623
S 6	51622	M 6	58015	M 6	42578	S 6	52527	M 6	52541	D 6	64442	S 6	64455	D 6	65883	F 6	74299	S 6	75914	M 6	96624	F 6	109918
M 7	56820	D 7	65674	D 7	52507	S 7	64102	D 7	64427	F 7	65830	S 7	65848	M 7	74380	S 7	85124	M 7	86589	D 7	96633	S 7	109604
D 8	65657	F 8	67169	F 8	60018	M 8	63688	M 8	65811	S 8	74357	M 8	74363	D 8	84758	S 8	83822	D 8	83852	F 8	96638	S 8	109624
M 9	67166	S 9	79754	S 9	65631	D 9	73007	D 9	74327	S 9	81169	D 9	81172	F 9	85776	M 9	109608	M 9	109611	S 9	96639	M 9	109919
D 10	75925	S 10	83213	S 10	67188	M 10	80002	F 10	80633	M 10	83519	M 10	83668	S 10	109607	D 10	109904	D 10	109906	S 10	96647	D 10	109605
F 11	83958	M 11	89352	M 11	79776	D 11	83284	S 11	83357	D 11	109603	D 11	109605	S 11	109602	M 11	109924	F 11	92659	M 11	96650	M 11	109625
S 12	89301	D 12	109515	D 12	83277	F 12	92287	S 12	109601	M 12	109623	F 12	109626	M 12	109322	D 12	93408	S 12	93421	D 12	109613	D 12	109920
S 13	109613	M 13	109910	M 13	91387	S 13	109619	M 13	109621	D 13	109918	S 13	109920	D 13	92806	F 12	6311	S 13	6322	M 13	109908	F 13	109906
M 14	109908	D 14	92672	D 14	109617	S 14	109914	D 14	109916	F 14	92773	S 14	92795	M 14	6123	S 14	20978	M 14	24273	D 14	109614	S 14	109612
D 15	92669	F 15	2882	F 15	109912	M 15	92744	M 15	92765	S 15	5490	M 15	6109	D 15	19623	S 15	37454	D 15	37422	F 15	109908	S 15	109907
M 16	984	S 16	8575	S 16	92712	D 16	4077	D 16	5459	S 16	17340	D 16	17780	F 16	36463	M 16	38920	M 16	38950	S 16	109615	M 16	109606
D 17	8164	S 17	26269	S 17	3067	M 17	10473	F 17	17326	M 17	35338	D 17	35398	S 17	38280	D 17	51386	D 17	51392	S 17	109910	D 17	109901
F 18	26232	M 18	38156	M 18	10457	D 18	34490	S 18	35328	D 18	38225	F 18	38228	S 18	48553	M 18	55124	F 18	56314	M 18	109616	M 18	109921
S 19	38145	D 19	43273	D 19	32702	F 19	38193	S 19	38207	M 19	48057	S 19	48069	M 19	55714	D 19	64470	S 19	64560	D 19	109911	D 19	109607
S 20	10180	M 20	52346	M 20	38184	S 20	46178	M 20	48028	D 20	52609	S 20	53496	D 20	64486	F 20	68005	S 20	67160	M 20	109617	F 20	109902
M 21	54623	D 21	58042	D 21	44318	S 21	52530	D 21	52560	F 21	64448	F 21	64463	M 21	65585	S 21	75604	M 21	75915	D 21	109912	S 21	109922
D 22	58002	F 22	65677	F 22	52521	M 22	64423	M 22	64433	S 22	65347	M 22	65882	D 22	74383	S 22	86096	D 22	83014	F 22	109618	S 22	109608
M 23	65661	S 23	67176	S 23	60048	D 23	65692	D 23	65699	S 23	74341	D 23	74366	F 23	84762	M 23	83839	M 23	83887	S 23	109913	M 23	109903
D 24	67168	S 24	79760	S 24	65687	M 24	74324	F 24	74352	M 24	81171	M 24	81177	S 24	83777	D 24	109610	D 24	109612	S 24	109619	D 24	109923
F 25	79747	M 25	83265	M 25	67183	D 25	80015	S 25	81163	D 25	83578	D 25	83748	S 25	109608	M 25	109905	F 25	109907	M 25	109914	M 25	109609
S 26	83171	D 26	91379	D 26	79782	F 26	83354	S 26	83374	M 26	109604	F 26	109606	M 26	109903	D 26	109925	S 26	92668	D 26	109620	D 26	109904
S 27	89343	M 27	109616	M 27	83278	S 27	92651	M 27	109602	D 27	109621	S 27	109901	D 27	109923	F 27	93420	S 27	93423	M 27	109915	F 27	109924
M 28	109614	D 28	109911	D 28	91399	S 28	109620	D 28	109622	F 28	109919	S 28	109921	M 28	92492	S 28	6318	M 28	94398	D 28	109604	S 28	109610
D 29	109903			F 29	109618	M 29	109917	M 29	109917	S 29	92789	M 29	92793	D 29	6304	S 29	20995	D 29	94408	F 29	109621		
M 30	92671			S 30	109913	D 30	92751	D 30	92767			D 30	6121	F 30	20592	M 30	37412	M 30	95396	S 30	109916		
D 31	2877							F 31	5482	S 30	5497	M 31	19816	S 31	36467			D 31	95392				

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein **Glück** mit der an seinem **Geburtstage** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an **jedem Tage** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei **umgehender** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Читаво подузеће стоји под државним надзором.

Улог за **оригиналне срећке** I. класе по плану износи:

за **осмину** ($^1/_8$) ф. **·75 или круна 1·50** — за **четвртину** ($^1/_4$) ф. **1·50 или круна 3·—**
„ **половину** ($^1/_2$) ф. **3·—** „ „ **6·—** — „ **читаву** ($^1/_1$) ф. **6·—** „ „ **12·—**

које ће се сваком уз поузеће **(Nachnahme)** или претходну **пошиљку** свote послати.

Званични планови бадава. Поруке за оригиналне срећке молимо да се пошаљу најдаље до

20. новембра ове год.

непосредно на нас.

ФИЛИЈАЛЕ:
Waitznerring 4.
Museumring 11.
Elisabethring 54.

A. Török & Co.

BANKHAUS

Budapest. VI., Theresienring 46/a

Ми смо многе и врло велике добитке исплатили нашим поштованим муштеријама и то за кратко време преко пет и по милиона круна.

Порука, коју треба одсећи. Herren A. TÖRÖK & Co. Hauptcollecteure, Budapest

Молим за пошиљку ..... оригиналне срећке I. класне кр. угар. повл. класне лутрије са званичним планом извлачења.

Свота од ..... Кр. { **треба се уз поузеће подићи** / **следи са поштанском упутницом** } Што се не жели, молимо да се превуче.

Тачна адреса .....

651 8—8

Главни уредник Јаша Томић — Одговорни уредник Константин Брадваровић — Српска штампарија хра Светозара Милетића у Новом Саду.